

Pro domo

A háboru alatt sok panaszt kaptunk beteg katonáktól, orvosoktól és kórházaktól, hogy a Világ-ot nem kapják kézhez. A panaszokdók megmondották az okot is: a mi lapunkat nem a posta nem szállítja oly kötelességtudóan, mint laplársainkat, — a posta tisztességes, az nem tesz kivételt, — hanem akadnak kegyes ápolónők vagy gyóntató atyák, akik a Világ-ot egyszerűen elsikkasztják a beteg katonák kezéből. Sok ilyenfajta panasz gyűlt fel szerkesztő asztalunkon. Amint a háboru folyamán megsokasodtak a kórházak és a sebesültek, nőtt azoknak a lábadozó katonáknak száma is, akik a mi ujságunk becsületes soraiból akartak értesülni és meggyőződést meríteni. De ugyanílyen mértékben szaporodtak a panaszok is. Nem akartunk ezzel a nyilvánosság elé lépni. A Világ házi ügyének tartottuk a dolgot és nem érintett mélyebben ez a kikutathatóan reakciós táborból jövő mesterkedés, mert az a meggyőződésünk, hogy a mi előnyomulásunk feltartóztatatlan, annak diadalát a fekete seregek semmiféle utonálása meg nem akaszthatja. Hiszen nemcsak mi megyünk nagy lépésekkel előre, de az idő is mi elibénk jön. A középkort — ha akármilyen eszközökkel akarják is — nem fogják feltámasztani. A háboru rettenetes szenvedései alatt megvilágosodtak az agyak, kinyitottak a szemek és sokféle gyűlölködő írások százezreit hasztalan szórják szét azokon a területeken, melyeken a tekintély jogán uralkodnak, munkájukkal ma már tisztában van minden gondolkodó ember. Most sem foglalkoznánk propagandájukkal, de laplársunk, a Népszava, ma egy olyan dokumentumot közöl, mely mellett már nem lehet hangtalanul elhaladnunk. Richter János katolikus pap és munkapárti képviselő a következő levélben számol be közvetett uton Magyarország hercegprimásának arról, hogy milyen eszközökkel szeretné a Világ-ot kicsavarni azoknak a kezéből, akik azt szívesen olvassák:

NEMZETI MUNKAPÁRTI ORSZÁGOS KÖRE
BUDAPEST, VII. KÁROLY-KÖRUT 3. SZ.
VÁROSI TELEFON: 37-57. — HELYKÖZI TELEFON: 126-10. TÁVIRAT-CIM: „LABOR BUDAPEST.”

Bp. 20.

Jelentésem Herceg Primásnak.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.
Mint az alább a legmelyebb tiszte-
letből kifolyólag indult el
Eminenciájának tisztelt
nem emelhetem be magam
levelében legmelyebb tiszteletből
Röviden leírva az igazán
nem emelhetem be magam

jelentésem Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

A becses Herceg Primásnak
Eminenciájához f. hó 19-én
intézett alábbi jelentésem
Röviden leírva az igazán
meg egy felvilágosításnak kell
szolgálnom.

jelentésem kiegészítésekre sűrűn még egy felvilágosítással kell szolgálnom.

Mint az alább a legmelyebb tiszteletből kifolyólag, melylyel ő Eminenciájának tartozom, nem számolhatok be magánlevelben, legmelyebb tisztelettel kérem Főtisztelendőségét, volna oly kegyes ő Eminenciájának jelenteni, hogy a „Népszava” s a „Világ” tényleg nem a „Hadsegélyző Hivatal” kórházi albizottsága, melynek élén Herceg Ferenc áll, hanem az illető lapok kiadóhivatalai irányítják a beteg s sebesült magyar katonákhoz. A „Hadsegélyzőben” a lapokat egyszerűen elsüllyesztették, de természetesen titokban.

E lapoknak a kórházakból való hivatalos kiiktatása természetesen lehetetlen, mert sok olyan bajnak volna okozója, mely a mostani viszonyok között feltétlenül kikerülendő. Ezt feltűnés nélkül s tapintatosan egyes lelkes hölgyek s urak tehetnék meg. Prágára nézve már történt intézkedés. Egy lelkes, jó katolikus uriaszony, ki most Prágában lakik s ki ismeri az összes kórházakat, a kellő befolyással is rendelkezik, vállalta magára mostani itt tartózkodása alatt a nemes feladatot, hogy ezeket a lapokat eltünteti.

Talán így lehetne segíteni más helyeken is. A fődolog azonban mégis az, hogy minél több jó lap s jó olvasmány jusson a szegény katonák kezébe. A szocialisták nagy propagandát fejtenek ki s alapos az okom attól tartani, hogy ez rövidesen meg fogja érlelni fanvargvülmölcsét is, ha minden megengedett eszközzel és teljes erővel nem indul meg az ellenakció.

Alázatos kérelmem ismétlése mellett kíváncsi tisztelettel vagyok

alázatos szolgálja
Richter János.

Igy szól a levél, mely minden más bizonyítéknál erősebben mutatja, hogy Magyarország mennyire át van már fonva klerikális és kongregációs kémszervezettel. Lássuk csak, kicsoda ez a Richter János? Két ugynevezett liberális papja van a munkapártnak. Az egyik Rudnai Alajos, a másik Richter János. Ha látod és beszélsz vele, azt hiszed, hogy a megtestesült papi liberáliszmus. Világfi. Színházi főpróbákra jár. Keresi a zsidók társaságát és közülök válogatja barátait. Pompásan játssza a szabadelvűt, hiszen munkapárti képviselő volna, vagy mi, a Tisza pártjának katonája ez a párt pedig idegeskedik, ha klerikális mák akarnak festeni a zászlajára. Így él a magyar közélet piacán Richter János főtisztelendő munkapárti képviselő ur, de titokban aztán ül a munkapárti klub íróasztalához és hivatalos papíron levelet meneszt Csernoch János hercegprimáshoz, hogy miként lehetne a katonák kezéből kiűzni a Világ-ot. A képviselő összeesküvő, titkos megbízottakat, lelkes hölgyeket állít fel posztul, hogy lapunkat a kórházakból eltüntesse. Mert a képviselő urna nemcsak egy meggondolatlan botlásáról van itt szó. Ő jelentéseket küld a komplottról a hercegprimás eminenciájának és jelentése még kiegészíti „sürgösen” újabb felvilágosító sokkal. Richter főtisztelendő ur azonban min összeesküvő sem jár egyenes uton, csellik-bollik és hazudik. Igenis hazudik, mert a Hadsegélyző Hivatal (itt is bizonyára hadsegélyző bizottságot akart mondani) azzal vádolja meg, hogy lapunk elsüllyesztésében ez is segédkezett csak úgy titokban. Vagy talán igaza lenne? Ha a jó hírét félti, majd nyilatkozik a Hadsegélyző Hivatal, vagy a Hadsegélyző Bizottság, — elintézi ügyét a képviselő urral.

Mi reánk — pro domo — a képviselő ur szponkodása és a hercegprimással való szoros kapcsolata tartozik. Mert Richter János, ha olyan sürgösen küldözgeti jelentéseit, nem

Bp. 20.

Főtisztelendő Uram! A bíboros Herceg-Primás f. hó 5. Eminenciájához f. hó 19-én intézett alázatos

azért teszi, mintha erre nem volna kíváncsi a hercegrímás öminenciája. A munkapárti szabadelvű papja itt nemcsak a saját szakálára cselekedett. Nem magánszorgalomból akart asszonyi kezekkel barikádokat emelni a mi gondolataink elé. Hogy kedvében járt az ország első katolikus papjának, ezzel bizonyára az ország első katolikus papjának szíve szerint cselekedett. Prágában kezdte a szervezést a képviselő ur? Mi tudjuk, hogy nem. Lelkes jó katolikus uriasasszonyok, akik vállalják azt a „nemes feladatot“, hogy ellopkodják a beteg katonák elől várva-várt újságjukat, akadnak másutt is. Az egész országban vannak elegendő számmal ilyen buzgó hölgyek és urak. Szerkesztőségi íróasztalunk mellől jelenthetjük Csernoch János hercegrímásnak, hogy papjai és a kórházakban foglalatoskodó buzgó hölgyei és urai az egész harcos klerikalizmus munkájának hatását mi már rég idő óta érezzük. Gyönyörű, „nemes“ munkájuk sikerült! A Világ nem érkezik el minden katonához, aki naponta várja. Gyöngéd asszonyi kezek, melyeknek az lenne kötelességük, hogy a beteg katonák fejét megigazítsák, homlokáról a verejtéket letöröljék, — a kórházi vánkások alól ellopkodják a Világot. Richter képviselő ur levele bizonyítja rá.

Igy ölelkeznek a mi ellenségeink. Alól a munkapárti papképviselő, aki a liberális szerepet játssza, középtűt a kongregáció urai és úri hölgyei, fölöttük pedig a hercegrímás kegyelmessége. Hatalmas szervezet, de még sem annyira hatalmas, hogy minden szabad egyen nekik, úgy, amint hiszik. A mi utunkat elállhatják, de a betegekkel és katonákkal nincs joguk ezt megcselekedniök. Mi nem erőszakoljuk a lapunkat senkire. Az a jótékony bizottság, mely Richter képviselő ur szerint lapjainkat elsűlyesztí, levelekben szokott bennünket felkérni, hogy példányokat bocsássunk rendelkezésére a kórházak beteg és rokkant katonáinak. Készséggel és áldozatkészen tettük azt meg mindig, mert annak jelét láttuk benne, hogy lapunkat mindenféle szívesen látják.

És mikor ily csunya bélyeget sütött önmagára a Csernoch János klerikalizmusa, két dolgot akarunk még ezzel kapcsolatban leszögezni. Az egyik az, hogy várjuk a Hadségélyező nyilatkozatát és attól tesszük függővé elhatározásunkat, hogy továbbra is rendelkezésére bocsátjuk-e lapunk példányait. Mert ha lapot adunk a bizottság rendelkezésére, azt megkívánjuk, hogy azt a címzettek elől el ne tüntessék titokzatos női kezek.

A másik, amit a magunk erejének becsütelére le akarunk szögezni, az, hogy a Világ nem az az orgánus, mely lopva igyekeznék valahová becsempészni eszméit. A mi zászlónk nem kalózzalobogó. Nekünk nincs Janus-arcunk, mint Csernochnak és papjainak. A mi hangunk erős, nyílt egyenes és szabad. És csak oda megyünk örömet és lelkesen, ahol bennünket megbecsülnek. Nincs rejtegetni valónk, de nincs rejtegetni valójuk azoknak sem, akik a mi hasábjainkról erősítik meggyőződésüket. Mi jóhirű, szabad és független embereknek írjuk naponta a Világ-ot és az, aki a Világ-ot naponta zsebébe teszi, függetlenségének szimbólumát viseli magánál.

Mi történt itt tulajdonképpen? Mi úgy érezzük, hogy bennünkét nem ért inzultus a Csernoch-Richter-féle földalatti propagandával. Csak elszégyeljük magunkat, mert egy darab fekete Magyarországot volt alkalmunk újból megpillantani. És tudjuk, hogy a Világ olvasói, barátai is pirulva vesznek róla tudomást. De olvassák el még egyszer Richter János levelét és látni fogják, hogy a fekete reakció dühörögve indult el útjára. Fogjunk össze és vigyázzunk! Ugy látszik, még nehezebb idők köszöntenek reánk.

Budapest, május 11.

Német-magyar-osztrák idegenforgalmi egyesülés. A középeurópai népek között a háború után várható sűrűbb gazdasági és kereskedelmi érintkezésnek keletkezés szerint legelső szerve már a megvalósulás stádiumában van. Az az értekezlet, amelyen a múlt héten Németország idegenforgalmi egyesületeinek szövetsége, az osztrák idegenforgalmi egyesületek szövetsége, valamint a magyar kormány, az államvasutak és a fő-